

Pregó 2025 – Festa del Barri del Poble Nou de Vilafranca del Penedès

Bon vespre a tots i totes,

Benvinguts veïns i veïnes del Poble Nou, junta de l'Associació Veïnal, vilafranquins i vilafranquines, familiars, amics, autoritats, entitats, persones i empreses col.laboradores.

Primer de tot, agraeixo a la junta de l'Associació, que m'hagi proposat fer el pregó de la Festa del meu Barri.

Per mí, és un honor i també un repte ser aquí avui per llegir-lo.

Algunes persones ja em coneixeu, però em presentaré breument:

Vaig néixer i créixer a La Múnia, i soc veí del barri des del 1992.

Soc llicenciat en Física per la Universitat de Barcelona, i professionalment treballo actualment com a gestor comercial en una entitat financera on he desenvolupat la major part de la meva vida laboral.

Actualment soc el President d'Òmnium Alt Penedès, i des de sempre he estat voluntari i membre de juntes de diverses entitats i associacions, tant a La Múnia com a Vilafranca; entre elles, l'Associació Veïnal del Poble Nou (2003 – 2004), i l'AMPA del col.legi Cristòfor Mestre, un dels col.legis del nostre barri.

Des que vaig arribar al barri, la meva vida ha anat passant per diferents etapes, com a moltes de les cases del barri i de tot el món.

Primer ets la parella sola,
després ve una primera filla o fill,
després ve una segona filla o fill,
els anys van passant,
les noies es fan grans,
entren i surten de casa,
finalment «volen», i van a viure pel seu compte,
i en aquest punt, et tornes a quedar, altra vegada, la parella sola a la casa, afortunadament amb trobades familiars molt freqüents.

Encara hi ha més etapes, quan comencen a haver-hi nets i netes, però en el nostre cas, encara no hi hem arribat.

Pensant amb tota aquesta evolució vital, crec que una de les èpoques que vius més el barri, és l'època en què la canalla és petita, jo diria que inclús abans del seu naixement.

És molt normal veure les parelles «embarassades» passejant pel nostre barri.

Després del naixement, comença l'època de sortir a passejar amb el «cotxet» també pels nostres carrers propers.

La canalla va creixent, i ve l'època de sortir per anar al parc.

I també algunes vegades sortir esquivant el parc, per poder anar a fer algunes gestions.

Evitar passar pel parc, ens pot estalviar alguna batalla amb els infants, tots ja sabem que quan veuen un tobogan o un gronxador són com imans per ells.

Ara tenim dos grans parcs al nostre barri, el parc del Poble Nou, que molta gent l'anomena el parc de la «Via» i evidentment el parc del Tívoli, on som ara.

El **parc del Tívoli** va ser durant molt de temps l'únic parc del barri, i al tenir una ubicació bastant cèntrica, proper i camí per anar al centre de la Vila, el converteix en un dels parcs més freqüentats per grans i petits, per veïns, convilatans i també famílies de tota la comarca.

Durant molt de temps, parlo ja de fa molts anys enrera, pràcticament era un dels únics parcs amb tobogan, gronxadors i la típica estructura de ferro en forma de semicercle, que feien les «delícies» de tota la quitxalla.

El **parc del Poble Nou**, és més espaiós i gran que el del Tívoli, i permet veure canalla i pares jugant a futbol, anant en bici, o corrent amunt i avall.

Després de fer una ullada als últims pregons de la festa del barri, disponibles al web de l'Associació, veig que han estat de molt nivell, amb contingut històric, artístic, vivencial, ...

Em va costar una mica trobar l'eix sobre el qual muntar aquest pregó, però havent parlat de passejar pel barri, se'm va acudir de fer-hi una volta. Fer-hi una volta ressaltant un aspecte sobre el que ens movem i trepitgem,

Els nostres carrers, els carrers del barri, **els noms dels carrers del nostre barri**.

Vivim al carrer «tal», anem a la plaça «x», passem pel passeig «y» o tallem camí pel passatge «z», moltes vegades sense haver-nos preguntat qui és aquest personatge, aquest lloc, aquest fet, aquesta associació que dona el nom al carrer.

Alguns són molt evidents i coneguts, però d'altres no tant.

En aquest punt vull fer un reconeixement, a la labor dels historiadors locals, ja que gràcies a ells tenim recollits molts fets i circumstàncies històriques de la nostra vila i comarca, que precisament donen nom a molts carrers de la nostra vila i barri.

Com anireu veient, tenim al barri molts carrers d'escriptors catalans, personatges que han treballat i donat bens per Vilafranca, poblacions de Catalunya, i alguns carrers també amb caire social, i majoritàriament, tot, molt «de casa nostra» podríem considerar.

Així dons, per fer-ho, us plantejo una passejada pel Barri del Poble Nou.

Surto de casa.

- **carrer Creixell**,

comarca del Tarragonès, penúltim carrer del barri, i paral·lel al **carrer Vendrell**, comarca del Baix Penedès (l'últim carrer del barri).

Trenco pel

- **carrer M. Aurèlia Capmany**, petit carrer de la zona dels «Til·lers».

Va ser escriptora i activista cultural, i probablement una de les primeres feministes destacades de la segona meitat del segle XX, de la qual en podríem destacar el llibre Un lloc entre els Morts, Premi Sant Jordi 1968 (premi que otorga Òmnium ininterrompudament des de l'any 1960).

Continuo pel

- **carrer Salvador Espriu**, carrer que toca al pati del col·legi Cristófor Mestre. poeta i dramaturg, un dels millors escriptors de la nostra literatura de tots els temps, premi d'honor de les lletres catalanes de l'any 1972 (premi que també otorga Òmnium Cultural des de l'any 1969).

Soc a la rotonda, on arriba en diagonal

- el **Camí Fariner**, camí peatonal que passa entre els col·legis Montagut i Cristófor. Aquest camí era una ruta d'origen medieval que servia per transportar el gra des de Vilafranca als molins fariners propers del riu Foix, riera de Llitrà, ...

Enfilo

- el **carrer d'Amàlia Soler**, un dels eixos més llarg i transitats del nostre barri, tant per vehicles com per vianants, carrer que ens porta directe a l'estació de tren.

Durant molts anys vaig anar a treballar diàriament a Barcelona, i cada dia el feia amunt i avall caminant, els primers anys des de l'alçada del carrer Montblanc i després des baix de tot, des de la rotonda amb el carrer Salvador Espriu precisament.

Mai m'havia entretingut a comptar quantes vegades l'he fet amunt i avall.

Com a curiositat, faig un càlcul ràpid.

Vaig fer-ho des de l'any 1992 al 2004, son 12 anys.

Comptant a 200 dies laborables per any,

serien unes 2.400 vegades de pujada, més unes tantes de baixada,

tenim doncs que hauré fet unes 4.800, posem 5.000 vegades el carrer Amàlia.

Tenint en compte la seva llargada, són uns quants quilòmetres i hores trepitjant aquest carrer.

Bé, torno a la figura d'Amàlia Soler.

Amàlia Soler va morir el 1917, i va ser una gran benefactora per Vilafranca a través de la seva herència. La seva petjada s'allarga i continua fins els nostres dies amb la vigent i activa Fundació que porta el seu nom, i de la qual ús lleigeixo la seva definició:

La Fundació Amàlia Soler som una entitat sense afany de lucre constituïda per voluntat de donya Amàlia Soler, mitjançant la donació de tot el seu patrimoni, immobles, terres i diners per a la població de Vilafranca i Sant Martí Sarroca i més precisament per a les dones pobres de Vilafranca tal i com es va denominar l'entitat: Junta de Mujeres Pobres de Villafranca, constituïda per aglutinar aquest patrimoni i la seva gestió.

Emprenc la forta pujada del carrer Amàlia, i tot caminant em vaig trobar diverses cruïlles:

- **carrer de Moja**,

població veïna a molt poca distància, de la qual en podem destacar la torre de guaita i defensa que ja es va reconstruir l'any 1.010, torre visible des de molts edificis i terrats del nostre barri.

- **carrer Montblanc,**

capital de la comarca de la Conca de Barberà, amb ric patrimoni històric amb la seva ben conservada muralla medieval .

Carrer amb una estima especial per mí, ja que hi vaig viure fins l'any 1998.

- **carrer Tossa de Mar,**

població de la comarca de la Selva, que Vilafranca li va donar nom com a mostra d'agraïment a aquesta població per l'ajuda desinteressada que van rebre arran d'un greu accident automobilístic que va passar el 1 de març de 1931, quan va bolcar l'autocar amb 32 jugadors i aficionats del FC Vilafranca quan tornaven de jugar un partit a Palafrugell.

Segueixo encara caminant per Amàlia Soler

- **carrer Germanor,**

en honor d'una associació popular d'ajuda mútua del mateix nom, creada el 1928, que va arribar a tenir més de 3.000 associats, però que el 1968 va ser absorvida per la Mútua del Penedès de Previsió Social

- **carrer i també plaça dels Boters,** aquí darrera mateix,

en referència a la Cooperativa de Boters de Vilafranca, creada l'any 1932 i que s'ubicava precisament en el lloc d'aquest carrer i plaça. I també per donar rellevància a aquesta activitat vinculada a la producció i comerç del vi, que va ser i és també actualment importantíssima a la nostra vila.

M'aturo a reposar uns minuts

al **Parc del Tívoli,** on som ara mateix,

centre de celebracions del nostre barri i un dels parcs més familiars de la nostra Vilafranca. Sobre aquest parc se n'ha escrit molt, només dir-vos que els seus orígens es remunten a l'any 1884, en què ja es va projectar amb restaurant, cafè, pavellons i que s'ha anat transformant amb el què és ara, i que ha sigut la seu d'esdeveniments importants de la vila, com una important Fira del Vi.

Segueixo, i aquí mateix també, em trobo

- el **carrer Bisbe Morgades,**

Josep Morgades i Gili, Un gran però desconegut personatge, va néixer a Vilafranca del Penedès el 1826, on va estudiar durant la infantesa i on va celebrar la seva primera missa. Va tenir un paper rellevant en la creació del Museu Arqueològic Episcopal de Vic, la restauració del monestir de Ripoll, i la defensa la cultura i llengua catalana en uns temps de centralització espanyolista.

Va ser bisbe de Vic (des del 1882 fins a la seva mort) i es va significar per la seva voluntat de recuperar les arrels religioses i culturals de Catalunya. A nivell social, va ser un dels promotors de la Caixa de Manlleu, una «caixa pels obrers» per què poguessin administrar millor els seus jornals.

També va participar en la fundació de l'ordre de les Hermanas Carmelitas de San José, conegudes per les «germanetes dels pobres», per la seva obra envers malalts, persones velles i educació dels infants.

Sens dubte un gran activista cultural, social i religiós.

Vaig pujant amunt en direcció a l'estació

- carrer de l'Ateneu:

rep el seu nom en honor a l'Ateneu Municipal, institució cultural i social molt important per la nostra vila, que va ser fundat l'any 1885, com a espai de foment de la cultura, la formació i la vida associativa. Aquest tipus d'institucions eren molt habituals a Catalunya en aquell període i van jugar un paper clau en la difusió del pensament progressista, el coneixement i la cultura popular. Va tenir una gran rellevància per a la vida social i intel·lectual del municipi, fins l'any 1939, en què la malaurada dictadura franquista el va dissoldre.

- carrer General Cortijo

el nom d'entrada crea una mica de rebuig, però és en honor d'Alfonso Cortijo Faye, coronel que l'any 1887 estava aquarterat a la caserna de Vilafranca, i que va ser molt apreciat, per lliurar d'anar a la guerra de Cuba a molts joves vilafranquins.

- Carrer de Cal Bolet

en motiu del Teatre Municipal Cal Bolet, situat en aquest carrer.

El teatre fou construït per iniciativa privada l'any 1886 amb el nom de Teatre Principal. A principis del segle XX passà a anomenar-se Cal Bolet pel cognom del seu propietari, Josep Bolet i Mora, que en va ser l'empresari a partir del 1908. L'Ajuntament de Vilafranca, com molts de vosaltres sabeu, el va adquirir l'any 1982 i aquell mateix any va aixecar el teló amb l'obra Terra Baixa, d'Àngel Guimerà.

Continuo caminant i em trobo

- Carrer del Casal

El nom del carrer prové de l'entitat sociocultural de tots coneguda com el Casal de Vilafranca, i situat en zona propera a la seva seu. Aquesta entitat va ser fundada l'any 1904 per un grup de joves amb l'objectiu de promoure activitats de lleure, especialment el ball. Amb el temps, es va convertir en un centre cultural de referència a la vila, oferint una àmplia gamma d'activitats socials, culturals, formatives i esportives, que continua fins els nostres dies.

L'any 1921, el Casal va inaugurar el seu propi teatre, el Saló-Teatre del Casal, que ha estat i continua sent un espai emblemàtic per a les arts escèniques i la vida cultural de Vilafranca i comarca.

Arribo a la punta del Barri.

- carrer Santa Digna

El nom del carrer Santa Digna prové d'una antiga capella romànica dedicada a Santa Digna, documentada per primera vegada l'any 978, però de la qual no en queda cap resta. Aquesta capella es trobava a la zona coneguda com la Serreta, prop del molí d'en Rovira. Avui dia, tenim la creu de terme de Santa Digna, al límit del nostre barri.

Enfilo el camí de retorn,

i començo a caminar,

- pel **Passeig Rafael Soler** («el Passeig de la Via»).

En Rafael Soler fou un destacat propietari i polític local, la contribució del qual va ser decisiva per l'expansió i modernització de Vilafranca del Penedès durant el segle XIX .

Va ser una figura clau en el desenvolupament urbanístic de la vila, especialment en la zona que avui ocupa aquest passeig, urbanitzant terrenys i venent-ne part d'ells per la construcció de la línia del ferrocarril (inaugurada el 1865), del qual n'era accionista, i va impulsar l'expansió urbana mitjançant l'establiment de censos, un sistema que permetia construir habitatges i magatzems mantenint la propietat del sòl i generant ingressos periòdics.

Aquest Rafael Soler és precisament el pare d'Amàlia Soler, de qui ja em parlat fa uns minuts.

Una metres més avall, a ma dreta, em trobo

- la «**Placeta de Guillem Agulló**»,

recentment inaugurada, placeta en honor del jove antifeixista valencià de Burjassot, assassinat l'any 1993 i que també dona nom a l'escola de formació que Òmnium va iniciar fa uns pocs anys.

Continuant pel Passeig Rafael Soler, vaig trobant i entreveient diversos carrers del barri:

- **carrer Menéndez i Pelayo**

Marcelino Menéndez i Pelayo, 1856-1912, fou un gran erudit en diverses matèries, deixeble i molt amic de Manuel Milà i Fontanals. Menéndez i Pelayo, amb molta relació amb la família de Milà i Fontanals, va venir al seu enterrament, i també va venir per posar la primera pedra del monument que presideix la rambla de la nostra vila.

- **carrer Ramon Freixas**, carrer més o menys paral·lel al passeig Rafael Soler

Ramon Freixas i Miret, advocat, alcalde de Vilafranca del Penedès (1876-1879) i autor de diferents estudis locals, que assolí especial fama com a coneixedor del dret català.

- **carrer Ignasi Iglésias**, també paral·lel més o menys al passeig Rafael Soler

Ignasi Iglésias i Pujadas, dramaturg i poeta vinculat al moviment modernista amb gran volum d'obres de la seva creació, que va morir el 1928. Però que no se li coneix cap vinculació amb Vilafranca.

- **carrer de l'Alguer**, carrer que podriem dir «interior», interior a aquesta passejada, és clar,

Ciutat de l'illa de Sardenya, és el lloc més oriental dels Països Catalans on encara es parla català.

- **carrer Pare Manyanet**

Josep Manyanet i Vives, (Tremp, 1833 - Barcelona, 1901) fou prevere, fundador dels Fills de la Sagrada Família i les Missioneres Filles de la Sagrada Família de Natxaret, i apòstol de la devoció a la Sagrada Família. Des del 2004 és venerat com a sant per l'Església catòlica.

En el sí d'aquestes congregacions, fundà nombrosos col·legis a Catalunya , entre ells el Col·legi Sant Ramon de Vilafranca, impulsant-ne la creació també a diversos països d'Europa, Amèrica i Àfrica.

Fou l'impulsor de la idea de crear el Temple Expiatori de la Sagrada Família, i que ja ho va proposar per primera vegada quan Antoni Gaudí i Cornet només tenia 15 anys.

Passo per sota el pont de Moja i arribo al parc del Poble Nou.

La traca final del recorregut és impressionantment cultural !

- **carrer Carles Riba**, davant mateix del parc del Poble Nou, escriptor i poeta català compromès amb el catalanisme i amb la II República Espanyola, es va veure obligat a exiliar-se. Retornà a Barcelona amb la seva família l'any 1943, va morir el 1959 .
Va treballar en traduccions d'autors clàssics per a la Fundació Bernat Metge, organisme que va arribar a dirigir després de veure's obligat a allunyar-se de la vida pública a causa de les purgues repressives a la Universitat.

Torno ja al carrer créixell i em trobo

- **Carrer J.V. Foix**, el carrer del «Cristòfor»
Josep Vicenç Foix i Mas (Sarrià, 1893 - Barcelona, 1987), conegut com a J.V. Foix, fou un poeta, periodista i assagista català, un dels més destacats de les avantguardes literàries catalanes del seu temps.
El 1962 es va convertir en membre de l'Institut d'Estudis Catalans. La seva obra va adquirir gran popularitat arran de la musicalització del seu poema «És quan dormo que hi veig clar» del cantautor Joan Manuel Serrat.

Segueixo i també em trobo

- **Passatge M. Mercè Marçal**
Maria Mercè Marçal i Serra (Barcelona, 1952 - 1998, a l'edat de 45 anys) fou poetessa, narradora, editora i traductora, i gran activista política, cultural i feminista,

Amb aquesta ressenya, arribo ja al final del meu recorregut.

Gràcies per acompanyar-me fent aquesta volta pel barri.

Ens han quedat uns pocs carrers i places que no hi hem passat, però que us animo a investigar pel vostre compte .

Espero que us hagi agradat aquesta passejada ressaltant les personalitats, llocs, fets, i activitats que donen nom als carrers que conformen el nostre barri, i que amb el tràfec i les presses del dia a dia no hi parem atenció .

De cor, us desitjo

Molt Bona Festa del Barri del Poble Nou 2025 !

Toni Vidal Recasens
6 de juny de 2025
Parc del Tívoli
Vilafranca del Penedès

- Annex posterior:

Altres noms de carrers i places del barri a «investigar» :

Avinguda Tarragona,

un dels eixos principals de Vilafranca, i que fa de límit del nostre barri.

Comarca del Tarragonès, ciutat amb 140.000 habitants, és la setena població de Catalunya per nombre d'habitants, capital de la Hispania romana, centre històric i cultural des de llavors. Actualment destaca sobretot per la seva activitat portuària i pesquera.

Carrer del Mestre Josep Recasens, on hi ha el «gimnàs municipal»,

Josep Maria Recasens i Marcet va néixer a Vilafranca l'any 1880 va morir el 1910, va ser poeta, compositor musical i mestre, i precisament va donar classes a l'Ateneu que s'esmenta quan parlem del carrer Ateneu.

Carrer Soledat, carrer paral.lel a l'avinguda Tarragona, prop del «centre»

No està confirmat, però el nom podria venir que antigament hi havia hagut una fortificació militar anomenada «La Soledad».

Carrer Parlament, carrer paral.lel al Soledat,

En honor de les Corts Parlamentàries celebrades el 8 de març de 1353 durant el regnat del Pere III el cerimoniós. En aquell temps la nostra vila era una de les ciutats més importants de Catalunya.

Carrer del Migdia, el carrer de darrera el «Casal»

Nom de carrer molt antic, ja que se li va donar quan era un dels vials extrems de la vila.

Plaça Marià Manent, al bellmig del bloc de pisos de la gran rotonda de l'entrada de

Marià Manent i Cisa (Barcelona, 1898 – Barcelona, 1988) va ser un poeta, prosista, crític literari, memorialista, traductor i activista cultural, i un home clau de la cultura literària catalana del segle xx.

Plaça de les Palmeres, entremig dels carrers Soledat i Parlament,

En motiu d'unes palmeres que hi havia plantades al mig de la plaça

Plaça Ramona Via,

Ramona Via i Pros (Vilafranca del Penedès, 1922 – Girona, 1992) fou escriptora, infermera i llevadora. L'any 1994 l'Ajuntament de Vilafranca li dedicà aquesta plaça, per haver nascut a la nostra vila, i per haver mantingut la relació amb articles a les publicacions locals.

Parc 1 d'octubre

En honor de la gran mobilització ciutadana de l'**1 d'octubre de 2017**, per l'organització i realització del **referèndum per la independència de Catalunya**, reprimint brutalment per les forces policíiques de l'estat espanyol